Posudek oponenta na bakalářskou práci "Stigmatizace a vyjednávání statusu pornoherce/ pornoherečky v reflexi českých pornoherců a pornohereček" (Sabina Sarkisovová, 2015)

vypracoval: Ondřej Špaček, Ph.D.

Předložené bakalářská práce se zabývá netradičním, ale přitom smysluplně ukotveným tématem stigmatizace pornoherců a pornohereček. Autorka relevantně využívá goffmanovského pojmu stigma a aplikuje ho na zřídka zkoumanou profesní skupinu. Zaměřuje se přitom především na vyjednávání statusů pornoherců/pornohereček vůči svému sociálnímu okolí. Samotná empirická část se opírá o deset polostrukturovaných rozhovorů. V analýze autorka vychází z Goffmanových pojmů Odhalení, Zastírání a Předstírání a rozpracovává je vzhledem ke konkrétním kategoriím, které odhalila ve svých datech. Ukazuje, jakými odlišnými způsoby se v různých kontextech pornoherci a pornoherečky vyrovnávají se stigmatem vázaným na jejich profesi.

Na úvod je třeba říci, že práce předkládá solidně zvládnutý výzkum, který prokazuje osvojení dovedností očekávaných na bakalářském stupni studia. Vyzdvihnout lze především metodologickou diskuzi, kde se autorka transparentně vyrovnává se svou pozicí v rámci terénu. Stejně tak teoretické uvedení je rozumně přímočaré a rozpracovává téma v hloubce adekvátní bakalářské práci. Práce ale zároveň obsahuje nedostatky, které mě vedou k tomu, že ji nemohu hodnotit jako jednoznačně výbornou.

Problematickou spatřuji zejména analýzu, která je strukturována zejména podle jednotlivých rolí sociálního okolí (matka, otec, prarodiče, partner atd.). V takové podobě se ale často dostáváme do poněkud nepřesvědčivých výčtů výskytu jednotlivých strategií vyjednávání, nikoli do jejich kvalitativně hlubšího porozumění. Ostatně vzhledem k nutně omezenému vzorku si nemůže být příliš jisti vypovídací hodnotou toho, že např. ve vztahu k sourozencům určité strategie byly či nebyly použity, protože nevíme, zda případný další respondent by nám nepřinesl úplně nové informace. Proto by se mi zdálo adekvátnější, kdyby práce byla strukturována např. prostřednictvím identifikovaných strategií vyjednávání, které by byly detailně popsány a rozpracovány.

S tím souvisí i otázka, nakolik lze podle autorky zjištění výzkumu vztáhnout zpět k sociologické (antropologické) teorii a dozvědět se tak něco obecnějšího o vyjednávání stigmatu. Jistě, je to ambiciózní, ale nejde pouze o to začlenit zjištěnou empirii pornoherců a pornohereček do goffmanovských kategorií, ale pokusit se prostřednictvím těchto dat zjistit něco s širší platností (ať už o dané profesní skupině nebo o vyjednávání stigmatu jako takovém).

Vzhledem k použité metodě by také mohlo být na místě se v závěrečné diskuzi věnovat i limitům polostrukturovaných rozhovorů pro výzkum „vyjednávání“. Nakolik retrospektivní pohled jednoho z účastníků těchto interakcí může či nemusí dostatečně zachycovat zkoumanou situaci? Nakolik lze tento přístup použít pro goffmanovský výzkum? Je zřejmé, že by se velice těžko hledala jiná výzkumná cesta, ale přinejmenším by mělo být řešeno, nakolik může být zvolená cesta omezením.

Jak již bylo řečeno, bakalářskou práci považuji za relativně zdařilou. Rozhodně ji doporučuji k obhajobě, přičemž s ohledem na limity představené analýzy ji navrhuji hodnotit známkou velmi dobře.

V Praze dne 9. 6. 2015 Ondřej Špaček, Ph.D.